

รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร
(Executive Summary Report)

การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการ
รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลาง
การศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

โดย
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา
ศูนย์วิจัยนโยบายและการบริหาร
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

พ.ศ. 2551

คำนำ

การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในครั้ง นี้ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญที่จะนำมาใช้ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2548 - 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการให้บรรลุผล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการดำเนินงานเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อรองรับนโยบายดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนั้นนอกจากจะสามารถกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมให้กับสถาบันการศึกษาของไทย ในการดำเนินงานเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านแล้ว ผลการศึกษา ยังเป็นการรองรับการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ในการเพิ่มบทบาทเชิงรุกของประเทศไทยในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

ในการดำเนินการศึกษาในครั้ง นี้คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนผู้บริหารของสถาบันการศึกษาที่ได้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รวมถึงบุคลากรของศูนย์วิจัยนโยบายและการบริหาร วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้คำปรึกษาสำหรับผลงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งคณะผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเป็นอย่างมากสำหรับความร่วมมือดังกล่าวที่ได้ส่งผลต่อความสำเร็จของผลงานวิจัยนี้ และยังมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
วิธีการศึกษา.....	5
ผลการศึกษา.....	9
ข้อเสนอแนะ.....	32

รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summary Report)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคีกับหลายประเทศในภูมิภาคต่างๆ ของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านตามนโยบายรัฐบาล ทางกระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญต่อการดำเนินความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและวิชาการกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2548-2551 ซึ่งตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีมาตรฐานการศึกษาเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และได้มีการเสนอยุทธศาสตร์สำคัญไว้ 3 ประการ เพื่อให้วิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดขึ้นมีการแปลงไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยุทธศาสตร์การสนับสนุนการเป็นหุ้นส่วนและการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในแต่ละยุทธศาสตร์ได้มีการกำหนดแนวทาง/มาตรการในการดำเนินยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ได้มีการกำหนดแนวทาง/ มาตรการแสวงหาความร่วมมือและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันฝึกอบรมวิชาชีพแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรหรือสถาบันในต่างประเทศโดยตรง มีการกำหนดแนวทาง/มาตรการในการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการจัดการศึกษา ฝึกอบรม และดูงานให้แก่ครู อาจารย์ และนักเรียน นักศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน และมีการส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศในการ

ผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองตลาดเฉพาะ (niche market) โดยในด้านของคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาได้มีการกำหนดแนวทาง/มาตรการในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทั้งในเชิงคุณภาพ และปริมาณ ให้เป็นที่ยอมรับจากทั้งภายในและต่างประเทศ นอกจากนี้ในส่วนของแนวทาง/มาตรการที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีการกำหนดแนวทาง/มาตรการในการเผยแพร่ความรู้ วิธีการ และแนวปฏิบัติที่ดีต่างๆ ของไทย ไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา เพื่อให้สามารถรองรับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การอุดมศึกษาไทยให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยอาศัยสื่อสิ่งพิมพ์ การทำโรดโชว์ เป็นต้น

สภาพปัญหา (problem statement)

จากการดำเนินการที่ผ่านมาของกระทรวงศึกษาธิการในด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของการให้ทุนเพื่อการศึกษา/ฝึกอบรม/ดูงาน การให้วัสดุอุปกรณ์ การส่งผู้เชี่ยวชาญไปปฏิบัติงานเพื่อให้คำแนะนำ ปฏิบัติ และให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ ก็ตาม ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้ว่าจะประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานตามแผนงานต่างๆ ช้างต้นในหลายๆ เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความพร้อมของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กฎระเบียบต่างๆ ที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ตลอดจนความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ของสถาบันการศึกษา เป็นต้น

ด้วยความสำคัญและเหตุผลในเรื่องของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุผล สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานด้านต่างประเทศ จึงได้จัดทำโครงการวิจัยเพื่อศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดโครงการ/กิจกรรม ตลอดจนการจัดหาสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ในเชิงวิชาการ ตลอดจนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทย ในกรดำเนินงานเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยมุ่งศึกษาปัจจัยด้านบุคลากรงบประมาณ อาคารสถานที่ ภาวะเทียบต่าง ๆ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ตลอดจนความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษา

2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะความพร้อมของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศ วิทยาลัยชุมชนทั่วประเทศ สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนในจังหวัดชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนทั้งศูนย์ภาคและศูนย์จังหวัด ในจังหวัดชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง และสถาบันการศึกษาเอกชนนอกระบบ (ตามมาตรา 15(2)) เฉพาะประเภทสถาบันการศึกษา ในจังหวัดชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง โดยมุ่งศึกษาความพร้อมด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ ด้านกฎระเบียบต่างๆ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และด้านความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้านของสถาบันการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาตัวชี้วัด (indicator) เบื้องต้น สำหรับการประเมินระดับความพร้อมในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ ด้านกฎระเบียบต่างๆ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และด้านความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ของสถาบันการศึกษาเท่านั้น

2. ขอบเขตด้านประชากรศึกษา

ประชากรศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหาร และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน วิทยาลัยชุมชน สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนในจังหวัดชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค (ศูนย์ภาค) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์จังหวัด) เฉพาะในจังหวัดชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมืองและสถาบันการศึกษาเอกชนนอกระบบ (ตามมาตรา 15(2)) เฉพาะประเภทสถาบันการศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมืองเท่านั้น นอกเหนือจากนี้อยู่นอกเหนือขอบเขตการศึกษา

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม 2550 ถึงเดือนกันยายน 2550 รวมระยะเวลาในการศึกษาทั้งสิ้น 5 เดือน

วิธีการศึกษา

1. ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนของการสร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการแบบเชิงคุณภาพในการสร้างเครื่องมือ โดยใช้ข้อมูลจากการทบทวนและวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องร่วมกับข้อมูลจากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ผู้บริหาร และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดโครงการหรือกิจกรรมด้านการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคลากรของประเทศเพื่อนบ้านประกอบด้วย

1. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ
2. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่
3. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่
4. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย ราชภัฏเวียงชัย
5. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง
6. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย บุรพา
7. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย มหิดล

8. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรธานี
9. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี
10. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุรินทร์
11. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย
อิสลามยะลา
12. ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร

เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และข้อมูล
จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ผู้บริหาร และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ
จัดโครงการหรือกิจกรรมด้านการศึกษาให้แก่บุคลากรของกลุ่มประเทศ
เพื่อนบ้านแล้ว จะนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดเป็นประเด็นคำถามของ
แบบสอบถาม

2. ขั้นตอนของการพัฒนาตัวชี้วัดเบื้องต้น

การพัฒนาตัวชี้วัดเบื้องต้นในเรื่องความพร้อมของ
สถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้
เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน จะเป็นการสังเคราะห์
ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากบทสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคคลที่มีส่วน
เกี่ยวข้องในการจัดโครงการหรือกิจกรรมด้านการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคลากร
ของประเทศเพื่อนบ้านร่วมกับข้อมูลจากการวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
ทั้งในและต่างประเทศ ในเรื่องเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ ในการจัดการศึกษาของ
สถาบันการศึกษาในแต่ละระดับ โดยตัวชี้วัดเบื้องต้นดังกล่าวประกอบด้วย

ตัวชี้วัดในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ ด้านกฎระเบียบ ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ และด้าน ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ เป็นต้น ซึ่งตัวชี้วัดทั้งหมดนี้จะมีทั้งตัวชี้วัด ที่เป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณในลักษณะของเกณฑ์มาตรฐานสำหรับความพร้อม ในแต่ละด้าน และตัวชี้วัดที่เป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถบรรยาย ลักษณะความพร้อมในด้านนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน

3. ขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจะนำเครื่องมือแบบสอบถามที่ได้พัฒนาขึ้น ในขั้นตอนที่ 1 ไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดโครงการหรือกิจกรรมด้านการศึกษา ซึ่ง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรวิจัย

กลุ่มประชากรในการศึกษานี้ประกอบด้วย

1) สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ 2) วิทยาลัยชุมชน ทั่วประเทศ 3) สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน ที่ตั้งอยู่ในจังหวัด ชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง 4) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (ศูนย์ภาค) 5) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (ศูนย์จังหวัด) ที่ตั้งอยู่ในจังหวัด ชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง และ 6) สถาบันการศึกษาเอกชนนอก ระบบ (ตามมาตรา 15(2)) เฉพาะประเภทสถาบันการศึกษา ที่ตั้งอยู่ใน จังหวัดชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง

2. กลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกตัวอย่างของสถาบันการศึกษาขึ้นมาศึกษา จากทั้ง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิทยาลัยชุมชน สถาบัน อาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (ศูนย์ภาค)

*การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการ
รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน*

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์จังหวัด) และสถาบันการศึกษาเอกชน
นอกระบบ (ตามมาตรา 15(2)) จะเลือกตัวอย่างผู้บริหารสถาบันการศึกษา
ขึ้นมาศึกษาแต่ละ 1 คน และเลือกบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนิน
โครงการหรือกิจกรรมด้านการศึกษาของสถาบันการศึกษาขึ้นมาศึกษา
แต่ละ 1 คน โดยวิธีการในการเลือกตัวอย่างขึ้นมาศึกษาใช้วิธีการสุ่ม
ตัวอย่างด้วยแบบเจาะจง (**purposive sampling**) สำหรับรายละเอียด
ข้อมูลของจำนวนสถาบันการศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาดังนี้
ดังต่อไปนี้

ประเภทของสถาบันการศึกษา	จำนวน (แห่ง)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
		ผู้บริหาร	บุคลากร ที่เกี่ยวข้อง	รวม
1. สถาบันอุดมศึกษารัฐบาลทั่วประเทศ	149	74	74	148
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั่วประเทศ	71			
2. วิทยาลัยชุมชนทั่วประเทศ	18	67	67	134
โรงเรียนอาชีวศึกษารัฐบาลในจังหวัด ชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง	63			
โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัด ชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง	52			
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์ภาค)	5			
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (ศูนย์จังหวัด) ในจังหวัดชายแดน ที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง	12			
สถาบันการศึกษาเอกชนนอกระบบ (ตามมาตรา 15(2)) เฉพาะประเภท สถาบัน การศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัด ชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง	211			
รวม	581	141	141	282

ผลการศึกษา

จากผลการศึกษาสามารถสรุปในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การพัฒนาตัวชีวิตเบื้องต้นในเรื่องความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน
ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1.1 จุดเริ่มต้นและพัฒนาการในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาต่างชาติของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติในประเทศไทยมีจุดเริ่มต้นมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยส่วนใหญ่เริ่มขึ้นในสถาบันการศึกษาที่อยู่ใกล้กับชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติในระดับอุดมศึกษานั้นได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังในสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ โดยสถาบันการศึกษาเหล่านี้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อรับนักศึกษาต่างชาติเข้ามาเรียนอย่างเป็นรูปธรรมผ่านทางเครือข่ายขององค์การทางศาสนา ต่อมาการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติได้เริ่มขยายเข้าสู่สถาบันการศึกษาของรัฐ โดยเริ่มจากการดำเนินนโยบายทางการทูตที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ และพัฒนาประเทศเพื่อนบ้าน

การจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติของประเทศไทยในปัจจุบันมีรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน 4 รูปแบบ ประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนการสอนแบบนานาชาติด้วยหลักสูตรภาษาไทย
2. การจัดการเรียนการสอนแบบนานาชาติด้วยหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือหลักสูตรภาษาต่างประเทศอื่น ๆ

3. การจัดการเรียนการสอนโดยพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นเอกลักษณ์ตามความต้องการของนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้าน

4. การจัดการเรียนการสอนโดยเสริมกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยให้แก่นักศึกษาต่างชาติ

1.2 ช่องทางการเข้ามาศึกษาต่อของนักศึกษาต่างชาติในสถาบันการศึกษาของไทย

การเข้ามาศึกษาต่อของนักศึกษาต่างชาติในสถาบันการศึกษาของไทย มีช่องทางการเข้ามาในหลายช่องทาง โดยช่องทางหลักมี 3 ช่องทาง ประกอบด้วย

1. ช่องทางการทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานราชการของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีการทำข้อตกลงเพื่อแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษาระหว่างกัน

2. ช่องทางการได้รับทุนจากรัฐบาลไทย หรือหน่วยงานอื่นๆ ในประเทศไทย

3. ช่องทางการเข้ามาศึกษาต่อด้วยทุนส่วนตัว

1.3 การประชาสัมพันธ์เพื่อรับนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย

การประชาสัมพันธ์เพื่อรับนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยของสถาบันการศึกษานแต่ละแห่ง มีวิธีการประชาสัมพันธ์ที่สามารถสรุปได้ 5 วิธี ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โดยผ่านทางสถาบันการศึกษาที่มีข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกัน

2. การประชาสัมพันธ์โดยผ่านหน่วยงานราชการของประเทศเพื่อนบ้าน หรือกระทรวงการต่างประเทศของไทย

3. การออกเดินสายประชาสัมพันธ์ (Road Show)

4. การประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ แลกเปลี่ยน การศึกษาดูงานหรืออาศัยเวทีวิชาการ ในการเผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบัน

5. การประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่างๆ อาทิ เว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.4 การเตรียมความพร้อมของสถาบันการศึกษาในการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาติ

จากผลการศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาต่างชาติ ในเรื่อง การเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาติ พบว่า การจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาติของสถาบันการศึกษาของไทยนั้น จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายๆ ด้าน ประกอบด้วย

1. การเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา ได้แก่

1.1 หอพักนักศึกษาต่างชาติ หรือ International House

1.2 ห้องสมุด

2. การเตรียมความพร้อมด้านทุนการศึกษา

3. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร

การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่

3.1 การเตรียมความพร้อมด้านอาจารย์ผู้สอน

3.2 การเตรียมความพร้อมด้านอาจารย์ผู้สอนภาษาไทย

3.3 การเตรียมความพร้อมด้านความเข้าใจประเทศเพื่อนบ้าน

บ้านของผู้บริหารและคณาจารย์

3.4 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรสายสนับสนุน

4. การเตรียมความพร้อมด้านหลักสูตรการสอน และ
มาตรฐานการศึกษา

5. การเตรียมความพร้อมด้านการปรับพื้นฐาน

6. การเตรียมความพร้อมด้านการดูแลนักศึกษาต่างชาติ

1.5 การตัดสินใจเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยของนักศึกษา ต่างชาติ

จากการศึกษาข้อมูลจากกลุ่มผู้บริหารสถาบันการศึกษาที่ได้
จัดการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาติ พบว่าสาเหตุที่นักศึกษาต่างชาติเลือก
มาศึกษาต่อในประเทศไทย เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าประเทศอื่น ๆ

2. การยอมรับในคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา

3. การมีข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบัน

4. การเดินทางเข้ามาศึกษาในประเทศไทยมีความ

สะดวกสบาย

5. จำนวนสถาบันการศึกษาในประเทศเพื่อนบ้านมีไม่เพียงพอ

6. การแนะนำของนักศึกษาต่างชาติที่เคยเข้ามาศึกษาใน

ประเทศไทย

7. การได้รับทุนการศึกษา

8. ความต้องการในการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ในการ

ทำงาน

9. ความสวยงามของสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ

ความเป็นไทย

10. เกณฑ์มาตรฐานในการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อของ

ประเทศไทยไม่สูงมาก

1.6 นโยบายและยุทธศาสตร์ของสถาบันการศึกษาในการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาต่างชาติ

จากการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีนโยบายและยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติดังนี้

1. นโยบายและยุทธศาสตร์การสร้างคามเข้มแข็งและความหลากหลายในด้านภาษาต่างประเทศ
2. นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยภาษาไทยให้แก่นักศึกษาต่างชาติ
3. นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน
4. นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน
5. นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ผู้สอน

1.7 การเตรียมความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยสำหรับการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

จากผลการศึกษาสามารถสรุปข้อมูลในเรื่องการเตรียมความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทย ในการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาในแต่ละประเทศดังนี้

1. สถาบันการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาจากประเทศ **สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว** ได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการ
รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

---

1) การทำข้อตกลงทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเพื่อขอความช่วยเหลือด้านอาจารย์ผู้สอน และสถานที่ศึกษาดูงานของศึกษาและบุคลากร

2) การจัดตั้งสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมด้านภาษาไทยให้แก่นักศึกษาต่างชาติ

3) การจัดเตรียมห้องพักสำหรับนักศึกษาต่างชาติภายในหอพักของมหาวิทยาลัย

4) การเตรียมความพร้อมในเรื่องมาตรฐานทางการศึกษา

5) การพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ

2. สถาบันการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาจากประเทศ**สหภาพพม่า** ได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1) การจัดเตรียมทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

2) การเตรียมพร้อมด้านภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้แก่นักศึกษาต่างชาติ

3) การเตรียมความพร้อมในเรื่องช่องทางการติดต่อประสานงานกับรัฐบาลพม่า

4) การจัดเตรียมห้องพักสำหรับนักศึกษาต่างชาติภายในหอพักของมหาวิทยาลัย

5) การสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรและนักศึกษาของไทยในเรื่องการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้าน

6) การเตรียมอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาเอก อาจารย์ที่ปรึกษาด้านภาษาไทย และอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

3. สถาบันการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ให้แก่นักศึกษาจากประเทศ**ราชอาณาจักรกัมพูชา** ได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) การสร้างความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาวัฒนธรรม
- 2) การพัฒนาหลักสูตรเฉพาะสำหรับท้องถิ่น อาทิ หลักสูตรวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น (พนมดงรักศึกษา)
- 3) การทำข้อตกลงทางวิชาการกับทางมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเพื่อความร่วมมือทางด้านการศึกษา และการจัดการศึกษา
- 4) การจัดเตรียมที่พักสำหรับนักศึกษาต่างชาติ
- 5) การจัดเตรียมทุนการศึกษา / งานพิเศษ สำหรับนักศึกษาต่างชาติ
- 6) การเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน ทั้งในการพัฒนาในด้านการศึกษาระดับปริญญาเอก และการสอนด้วยภาษาอังกฤษ

4. สถาบันการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ให้แก่นักศึกษาจากประเทศ**สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม** ได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) การทำข้อตกลงทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเพื่อขอความช่วยเหลือด้านอาจารย์ผู้สอน และสถานที่ศึกษาดูงานของศึกษาและบุคลากร
- 2) การจัดตั้งศูนย์ภาษาขึ้นมารับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมในด้านภาษาไทยให้แก่นักศึกษาต่างชาติ ทั้งที่ประเทศไทยและในประเทศเวียดนาม
- 3) การเตรียมความพร้อมในการสร้างความรู้ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของไทยให้แก่นักศึกษาต่างชาติ
- 4) การจัดเตรียมห้องพักสำหรับนักศึกษาต่างชาติภายในหอพักของมหาวิทยาลัย
- 5) การเตรียมความพร้อมในเรื่องมาตรฐานทางการศึกษา

6) การพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ

5. สถาบันการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา
ให้แก่นักศึกษาจากประเทศ**สหพันธ์รัฐมาเลเซีย** ได้มีการเตรียมความพร้อม
สำหรับการจัดการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1) การเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาที่ใช้ในการ
จัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาต่างชาติ (ภาษาอังกฤษ, ภาษาอาหรับ
และภาษาไทย)

2) การพัฒนาหลักสูตรนานาชาติ

3) การเตรียมความพร้อมของบุคลากรผู้สนใจในสาขาวิชา
พื้นฐานในการถ่ายทอดด้วยภาษาอังกฤษ

4) การสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติภายใน
สถาบันการศึกษา

5) การเตรียมหอพักสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

6) การเตรียมความพร้อมห้องสมุดในเรื่องตำรา วารสาร
และเทคโนโลยีสำหรับการค้นคว้า

**1.8 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT
Analysis) ของระบบการศึกษาไทยในการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์กลาง
ทางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน**

จากผลการวิเคราะห์พบว่า ระบบการศึกษาของไทยยังมีปัจจัย
ภายในในส่วนที่เป็นจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง แต่มีปัจจัยภายนอกในส่วนที่เป็น
โอกาสเท่ากับอุปสรรค ซึ่งผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ
อุปสรรคของระบบการศึกษาไทยมีรายละเอียดดังนี้

รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษาของประเทศไทยประหยัดกว่าประเทศอื่น ๆ 2. สถาบันการศึกษาของไทยมีข้อตกลงทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านหลายแห่ง 3. การคมนาคมระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีความสะดวกสบาย 4. ทำเลที่ตั้งของประเทศไทยมีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ 5. อาจารย์ในแต่ละสถาบันการศึกษา มีการดูแลเอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี มีความเป็นกันเองกับลูกศิษย์ช่วยให้การเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น 6. หลักเกณฑ์ในการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อ สามารถผ่อนปรนได้ในบางเรื่อง เช่น เรื่องความพร้อมทางด้านภาษา	1. มีการจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่ นักศึกษาต่างชาติค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น 2. โครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา อาทิ อาคารเรียน ห้องสมุด หอพัก ยังมีไม่เพียงพอ 3. ระเบียบราชการและขั้นตอนในการติดต่อกับหน่วยงานราชการไม่เอื้ออำนวยสำหรับการจัดการศึกษาให้แก่ นักศึกษาต่างชาติ 4. นโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านยังไม่มี ความชัดเจน ไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง 5. การดำเนินงานจัดการศึกษาให้แก่ นักศึกษาต่างชาติของสถาบัน การศึกษาต่าง ๆ ยังขาดความเป็นเอกภาพ 6. สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ ยังขาดความพร้อมด้านบุคลากร ทั้งในแง่ของปริมาณ และคุณภาพ

การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการ
รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
7. สังคมไทยเป็นสังคมเปิดที่ยอมรับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม 8. การปรับตัวของนักศึกษาจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้เข้ากับสังคมไทย สามารถทำได้ไม่ยาก 9. ความสวยงามของสภาพภูมิประเทศ แหล่งท่องเที่ยว และประเพณี วัฒนธรรมของไทย	7. หลักสูตรของสถาบันการศึกษาของไทยไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในประเทศเพื่อนบ้าน 8. อุปสรรคในด้านการสื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษาต่างประเทศกับนักศึกษาต่างชาติในชั้นเรียน 9. งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษามีจำกัด 10. ขาดการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อรองรับการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติ 11. ขาดมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาไทยให้แก่ นักศึกษาต่างชาติ 12. ความไม่เข้าใจและทัศนคติในแง่ลบของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อนักศึกษาต่างชาติและประเทศเพื่อนบ้าน

โอกาส	อุปสรรค
1. ประเทศเพื่อนบ้านได้รับการยอมรับในแง่ของคุณภาพทางการศึกษาจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน 2. มีความต้องการในการเรียนภาษาไทยจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน 3. สถาบันการศึกษาในประเทศเพื่อนบ้านไม่เพียงพอรองรับความต้องการในการศึกษาต่อของนักศึกษาในประเทศ	1. ประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนา ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อในต่างประเทศ 2. นักศึกษาจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมในการสื่อสารด้วยภาษาไทย 3. หน่วยงานทางด้านการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้านบางประเทศปฏิบัติงานล่าช้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ผู้บริหาร และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดโครงการหรือกิจกรรมด้านการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคลากรของประเทศเพื่อนบ้าน ร่วมกับข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัดเบื้องต้นในเรื่องความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้ดังนี้

1. ตัวชี้วัดในด้านบุคลากร

ตัวชี้วัดในด้านบุคลากรประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อยได้ดังต่อไปนี้

- 1.1 ความสามารถในการถ่ายทอดด้วยภาษาอังกฤษของอาจารย์ผู้สอน (หลักสูตรนานาชาติ)

1.2 คุณภาพในด้านวิชาการระดับนานาชาติของอาจารย์ผู้สอน

1.3 ความสามารถในการสอนภาษาไทยให้กับนักศึกษา

ต่างชาติของอาจารย์ผู้สอน (หลักสูตรภาษาไทย)

1.4 ความพร้อมทางด้านภาษาของบุคลากรฝ่ายสนับสนุน

1.5 ความเข้าใจที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านของผู้บริหารและ

คณาจารย์

2. ตัวชี้วัดในด้านงบประมาณ

ตัวชี้วัดในด้านงบประมาณประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อย
ดังต่อไปนี้

2.1 สถาบันการศึกษามีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นจาก
งบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปกติ

2.2 สถาบันการศึกษามีงบประมาณสำหรับจัดสรรเป็น
ทุนการศึกษาให้นักศึกษาจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

3. ตัวชี้วัดด้านอาคารสถานที่

ตัวชี้วัดในด้านอาคารสถานที่ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อย
ดังต่อไปนี้

3.1 การมีห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย

3.2 การมีห้องสมุดที่มีทรัพยากรสำหรับการศึกษาค้นคว้าทั้ง
ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอย่างเพียงพอ

3.3 การมีหอพักสำหรับนักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัย

3.4 ภายในสถาบันการศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมไว้อย่าง

สวยงาม

4. ตัวชี้วัดด้านกฎระเบียบต่าง ๆ

ตัวชี้วัดในด้านกฎระเบียบต่าง ๆ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อยดังต่อไปนี้

- 4.1 สถาบันการศึกษามีข้อตกลงทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน
- 4.2 หลักเกณฑ์ในการรับนักศึกษาต่างชาติเข้าศึกษาต่อในบางเรื่องสามารถผ่อนปรนได้

5. ตัวชี้วัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

- 5.1 สถาบันการศึกษามีการอำนวยความสะดวกในเรื่องการเดินทางเข้าประเทศให้แก่นักศึกษาต่างชาติ
- 5.2 สถาบันการศึกษามีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ
- 5.3 สถาบันการศึกษามีการจัดคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นคว้าของนักศึกษาไว้อย่างเพียงพอ
- 5.4 การเดินทางภายในสถาบันการศึกษาและระหว่างสถาบันการศึกษาชุมชนภายนอกมีระบบการขนส่งที่สะดวกสบาย และปลอดภัย

6. ตัวชี้วัดด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

- 6.1 การมีหลักสูตรการเรียนการสอนให้เลือกหลากหลายสาขาวิชา
- 6.2 มีการจัดการเรียนการสอนทั้งหลักสูตรภาษาไทยและหลักสูตรภาษาต่างประเทศ
- 6.3 มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศเพื่อนบ้าน

2. การวิเคราะห์ความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการ ดำเนินงานเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลาง การศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบันการศึกษาในระดับชาติ

มหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน

จากการศึกษา พบว่า สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน แต่มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ต้อนรับนโยบายเปิดรับนักศึกษาต่างชาติจากทุกประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งนักศึกษจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนด นอกจากนี้สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ได้ดำเนินโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางด้านการศึกษากับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โดยทางสถาบันมีอาจารย์ที่เคยปฏิบัติงานในต่างประเทศ หรือเคยร่วมปฏิบัติงานกับชาวต่างชาติระหว่าง 1 - 5 คน ลักษณะงานหรือกิจกรรมในต่างประเทศหรือการร่วมกับชาวต่างชาติของอาจารย์ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการสอน นอกจากนี้ทางสถาบันการศึกษายังมีบุคลากรจำนวนระหว่าง 1 - 5 คน ที่เคยปฏิบัติงานในต่างประเทศ หรือเคยร่วมปฏิบัติงานกับชาวต่างชาติในเรื่องของงานบริการวิชาการ และสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีนักศึกษาต่างชาติกำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน โดยสถาบันการศึกษายจะใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในการจัดการเรียนการสอน

2.2 ข้อมูลทั่วไปของสถาบันการศึกษาในระดับวิทยาลัยชุมชน

สถาบันอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และสถาบันการศึกษา
เอกชนนอกระบบ (ตามมาตรา 15(2))

จากการศึกษา พบว่า สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน แต่มี

นโยบายในการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยส่วนใหญ่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐ อาทิ โครงการเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นให้กับนักศึกษาจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน สถาบันการศึกษามีจำนวนอาจารย์ที่เคยปฏิบัติงานในต่างประเทศหรือเคยร่วมปฏิบัติงานกับชาวต่างชาติน้อยกว่า 10 คน ลักษณะงานหรือกิจกรรมในต่างประเทศหรือการร่วมกับชาวต่างชาติของอาจารย์ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการสอน นอกจากนี้สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ยังมีบุคลากรทางการศึกษาที่เคยปฏิบัติงานในต่างประเทศหรือเคยปฏิบัติงานร่วมกับชาวต่างชาติน้อยกว่า 20 คน โดยลักษณะงานหรือกิจกรรมของบุคลากรส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการสอน ปัจจุบันสถาบันการศึกษาในกลุ่มนี้มีเพียงส่วนน้อยที่มีนักศึกษาต่างชาติศึกษาอยู่ โดยสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีทั้งที่ใช้เฉพาะภาษาไทย ใช้เฉพาะภาษาอังกฤษ และใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาต่างชาติ

2.3 ความสามารถของสถาบันการศึกษาในการรองรับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

จากการศึกษา พบว่า ความพร้อมของสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ในการรองรับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ในแต่ละด้านประกอบด้วย

*การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการ
รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน*

ความพร้อมของ สถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยของรัฐบาล และเอกชน	วิทยาลัยชุมชน สถาบันอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน และ สถาบันการศึกษาเอกชน นอกระบบ (ตามมาตรา 15(2))
1. สาขาวิชา/หลักสูตรที่มี ความพร้อมในการจัด การศึกษา	- สาขาวิชาภาษาอังกฤษ - สาขาวิชาภาษาไทย - สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	- สาขาไฟฟ้า - สาขาช่างยนต์ - สาขาคอมพิวเตอร์ ธุรกิจ
2. การจัดสรรงบประมาณ สำหรับจัดการศึกษาให้แก่ นักศึกษาต่างชาติ	มีร้อยละ 38.57 ที่มีการจัดสรร	มีร้อยละ 95.16 ที่มีการจัดสรร
3. งบประมาณในการจัด การศึกษาให้แก่นักศึกษา ต่างชาติโดยเฉลี่ยต่อปี การศึกษา	น้อยกว่า 1,000,000 บาท	10,000-50,000 บาท
4. วัตถุประสงค์ของการจัดสรร งบประมาณ	- ทำจ้างครูอาจารย์ ชาวต่างชาติ - การประชาสัมพันธ์และ การตลาด	ไม่ได้ระบุ
5. วิธีการรับสมัครนักศึกษา ต่างชาติ	- ทำข้อตกลงความร่วมมือ ทางวิชาการกับ สถาบันการศึกษาใน ต่างประเทศ - ใช้สื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์	ไม่ได้ระบุ

รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ความพร้อมของสถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน	วิทยาลัยชุมชน สถาบันอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน และ สถาบันการศึกษาเอกชน นอกกระบบ (ตามมาตรา 15(2))
6. อาคารสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักศึกษาต่างชาติ	ส่วนใหญ่มีห้องเรียน ร่วมกับนักศึกษาไทย	ส่วนใหญ่ยังไม่ได้เตรียมการ
6.1 จำนวนห้องเรียนของสถาบันการศึกษาในส่วนที่มีการเตรียมไว้สำหรับจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักศึกษาต่างชาติ	ไม่เกิน 10 ห้อง	1 – 5 ห้อง
6.2 จำนวนนักศึกษา โดยเฉลี่ยที่คาดว่าห้องเรียนที่เตรียมไว้จะรองรับได้	ไม่เกิน 50 คน	ไม่เกิน 10 คน
7. ความสามารถในการรองรับผู้ใช้บริการของห้องสมุด	ไม่เกิน 500 คน	น้อยกว่า 50 คน
7.1 จำนวนหนังสือในห้องสมุดของสถาบันการศึกษา	น้อยกว่า 50,000 เล่ม	1,000 – 5,000 เล่ม
7.2 จำนวนตำราภาษาต่างประเทศในห้องสมุดของสถาบันการศึกษา	น้อยกว่า 10,000 เล่ม	น้อยกว่า 100 เล่ม
7.3 ฐานข้อมูลเพื่อการค้นคว้าสำหรับนักศึกษาต่างชาติ	มี	ไม่มี

*การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการ
รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน*

ความพร้อมของ สถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยของรัฐบาล และเอกชน	วิทยาลัยชุมชน สถาบันอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน และ สถาบันการศึกษาเอกชน นอกระบบ (ตามมาตรา 15(2))
8. บริการหอพักของ สถาบันการศึกษา	มี	ไม่มี
8.1 จำนวนนักศึกษาต่างชาติ ที่หอพักของสถาบัน การศึกษาสามารถรองรับได้	ไม่เกิน 100 คน	10 – 20 คน (เฉพาะในสถาบัน บางแห่ง)
8.2 ผู้ดูแลหอพักที่สามารถ สื่อสารกับนักศึกษาต่างชาติ	มี	ไม่มี
8.3 จำนวนนักศึกษาต่างชาติ ที่หอพักเอกชนในเครือข่าย ของสถาบันการศึกษา สามารถรองรับได้	ประมาณ 100 - 200 คน	ประมาณ 21 – 40 คน
8.4 ผู้ดูแลหอพักเอกชน ในเครือข่ายของสถาบัน การศึกษาที่สามารถ สื่อสารกับนักศึกษา ต่างชาติได้	มี	ไม่มี
9. สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบริการข้อมูลข่าวสาร	มี	ไม่มี
9.1 เว็บไซต์ของสถาบัน การศึกษาที่มีข้อมูล ภาษาต่างประเทศ	มี	ไม่มี
9.2 ภาษาต่างประเทศ ที่ใช้ในเว็บไซต์ของ สถาบันการศึกษา	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ (เฉพาะในสถาบัน บางแห่ง)

รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ความพร้อมของสถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน	วิทยาลัยชุมชน สถาบันอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน และ สถาบันการศึกษาเอกชน นอกกระบบ (ตามมาตรา 15(2))
9.3 เว็บไซต์ของสถาบันการศึกษาที่มีข้อมูลจำเป็นสำหรับนักศึกษาต่างชาติ	มี	ไม่มี
9.4 เอกสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลของสถาบันการศึกษามีภาษาต่างประเทศ	มี	ไม่มี
9.5 ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในเอกสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลของสถาบันการศึกษา	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ (เฉพาะในสถาบันบางแห่ง)
9.6 เอกสารการลงทะเบียนมีภาษาต่างประเทศ	มี	ไม่มี
9.7 ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในเอกสารการลงทะเบียน	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ (เฉพาะในสถาบันบางแห่ง)
9.8 การใช้ภาษาต่างประเทศในป้ายบอกชื่ออาคารสถานที่ต่าง ๆ	มี	ไม่มี
9.9 ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในป้ายบอกชื่ออาคารสถานที่ต่าง ๆ	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ (เฉพาะในสถาบันบางแห่ง)

การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการ
รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ความพร้อมของ สถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยของรัฐบาล และเอกชน	วิทยาลัยชุมชน สถาบันอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน และ สถาบันการศึกษาเอกชน นอกระบบ (ตามมาตรา 15(2))
10. หน่วยงานและบุคลากร เฉพาะสำหรับการดูแล นักศึกษาต่างชาติ	มี	ไม่มี
10.1 หน่วยงานเฉพาะ ที่ดูแลรับผิดชอบ นักศึกษาต่างชาติ	มี	ไม่มี
10.2 บุคลากรที่คอยดูแล รับผิดชอบนักศึกษา ต่างชาติโดยเฉพาะ	มี	ไม่มี
10.3 นักศึกษาที่คอยดูแล เป็นพี่เลี้ยงให้นักศึกษา ต่างชาติ	มี	ไม่มี
11. ชุมชนใกล้เคียงในรัศมี ไม่เกิน 1 กม.	มี	มี
11.1 แหล่งจับจ่ายสินค้า ที่จำเป็นภายในชุมชน ใกล้เคียง	มี	มี
11.2 แหล่งท่องเที่ยวหรือ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ในชุมชนใกล้เคียง	มี	มี
11.3 ครอบครัวอุปถัมภ์ (host family) สำหรับนักศึกษาต่างชาติ	ไม่มี	ไม่มี

รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ความพร้อมของสถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชน	วิทยาลัยชุมชน สถาบันอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน และ สถาบันการศึกษาเอกชน นอกกระบบ (ตามมาตรา 15(2))
12. บริการสาธารณะ	มี	มี
12.1 บริการไปรษณีย์	มี	มี
12.2 บริการธนาคาร	มี	มี
12.3 บริการขนส่งสาธารณะ	มี	มี
12.4 บริการโรงอาหาร	มี	มี
12.5 บริการด้านสถานพยาบาล	มี	มี
13. นโยบายหรือแผนงานของสถาบันการศึกษาในการขยายการจัดการศึกษาเพื่อรองรับนักศึกษาต่างชาติ	- การสร้างเครือข่ายหรือความร่วมมือทางวิชาการ - การปรับปรุงอาคารสถานที่ - การเพิ่มเติมและปรับปรุงหลักสูตร	- การขยายการจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล - การเพิ่มเติมและปรับปรุงหลักสูตร - การแลกเปลี่ยนบุคลากรกับประเทศเพื่อนบ้าน
14. กิจกรรมของสถาบันการศึกษาในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติ	- กิจกรรมเสริมหลักสูตร - กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม	- การพัฒนาคุณภาพบุคลากร - การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม

*การศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการ
รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน*

**2.4 ข้อมูลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของ
สถาบันการศึกษาในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการจัดการศึกษา
ให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน**

ปัจจัย	มหาวิทยาลัยของรัฐบาล และเอกชน	วิทยาลัยชุมชน สถาบันอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน และ สถาบันการศึกษาเอกชนนอกระบบ (ตามมาตรา 15(2))
จุดแข็ง	- ความพร้อมของสถานที่ - นโยบายของสถาบัน	- ภูมิศาสตร์และสถานที่ตั้ง - ความพร้อมของบุคลากร
จุดอ่อน	- ขาดงบประมาณสนับสนุน - ความพร้อมของบุคลากร	- ขาดงบประมาณสนับสนุน - บุคลากรขาดพื้นฐาน ภาษาต่างประเทศ
โอกาส	- นโยบายสนับสนุน ของรัฐบาล - ภาพพจน์ของประเทศไทย	- มาตรฐานการศึกษาของสถาบัน - สถานที่ตั้ง, สภาพภูมิศาสตร์
อุปสรรค	- ขาดงบประมาณสนับสนุน จากรัฐบาล - ภาระเบียดในการขอวีซ่า	- ขาดงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล

**3. การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อรองรับ
นโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศ
เพื่อนบ้าน**

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อ
รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่ม
ประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วย

1. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาต่างชาติ
ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาต่างชาติ

จำแนกเป็น

- 1.1 ปัญหาในส่วนของนักศึกษา ได้แก่
  - 1.1.1 ปัญหาในเรื่องภาษาที่ใช้สื่อสารในชั้นเรียน
  - 1.1.2 ปัญหาในการปรับตัวเข้ากับสังคมและวัฒนธรรม

ของไทย

- 1.1.3 ปัญหาเรื่องอาหารการกิน
- 1.2 ปัญหาในส่วนของสถาบันการศึกษา ได้แก่
  - 1.2.1 ปัญหาในเรื่องหอพัก และโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
  - 1.2.2 ปัญหาความพร้อมทางด้านภาษาของอาจารย์ผู้สอน
  - 1.2.3 ปัญหาความพร้อมทางด้านภาษาของบุคลากร

สายสนับสนุนวิชาการ

- 1.2.4 ปัญหาการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของประเทศเพื่อนบ้าน

- 1.2.5 ปัญหาในการประสานงานระหว่างสถาบันการศึกษา

ของไทย กับหน่วยงานของประเทศเพื่อนบ้าน

- 1.2.6 ปัญหาความเข้าใจและทัศนคติของบุคลากรและ

นักศึกษา

- 1.2.7 ปัญหาช่วงเวลาการเปิด-ปิดภาคการศึกษาของไทย

ไม่ตรงกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. ปัญหาในด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ

- 2.1 ปัญหาการสนับสนุนในด้านงบประมาณ
- 2.2 ปัญหาในด้านความชัดเจนของนโยบายและยุทธศาสตร์
- 2.3 ปัญหาในด้านการจัดสรรทุนให้แก่นักศึกษา
- 2.4 ปัญหาในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและคล่องตัวในการ

บริหารงานให้กับสถาบันการศึกษา

2.5 ปัญหาเรื่องกฎระเบียบในการเข้าเมืองของนักศึกษา

ต่างชาติ

2.6 ปัญหาในการประสานงานระหว่างสถาบันการศึกษาเพื่อใช้
ทรัพยากรต่างๆ ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในทั้ง 3 ส่วนที่ได้นำเสนอไปข้างต้น สามารถ
นำมากำหนดเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการเตรียมความพร้อมของ
สถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ให้
เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า นโยบายการพัฒนาประเทศไทย
ให้เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านของรัฐบาลยังขาด
ความชัดเจน ดังนั้นรัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก
ที่รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาของประเทศ จะต้องสร้างความชัดเจน
ในเรื่องของนโยบายดังกล่าวนี้ พร้อมทั้งต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในเชิงรุก
เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย ซึ่งจะรวมไปถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน
โครงการและกิจกรรมภายใต้ยุทธศาสตร์ โดยนอกจากการสร้าง ความชัดเจน
ให้แก่ นโยบายแล้ว ควรกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายให้เกิด
ความต่อเนื่องในทุกยุคทุกสมัยของรัฐบาลและควรบูรณาการการทำงานกับ
หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวง
มหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น

1.2 จากการที่ประเทศเพื่อนบ้านของไทยส่วนใหญ่เป็น
ประเทศกำลังพัฒนารายได้ของประชาชนในประเทศค่อนข้างต่ำ ทำให้
นโยบายการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศ

เพื่อนบ้านอาจประสบความสำเร็จได้ยาก หากขาดการสนับสนุนทางด้านงบประมาณจากรัฐบาล ดังนั้นภาครัฐจึงควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายดังกล่าวนี้ ทั้งในส่วนที่เป็นการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด หอพักนักศึกษานานาชาติ เป็นต้น รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับการจัดการศึกษาให้แก่นักศึกษาต่างชาติ และการสนับสนุนงบประมาณในส่วนที่เป็นทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษาจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากนักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีข้อจำกัดในเรื่องค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาต่อในต่างประเทศ

1.3 ในการเดินทางเข้ามาศึกษาต่อของนักศึกษาต่างชาตินั้น ปัจจุบันพบว่า ยังมีกฎระเบียบในหลายเรื่องที่เป็นอุปสรรคในการเดินทางเข้าประเทศของนักศึกษา อาทิ กฎหมาย ในเรื่องของการแจ้งถิ่นที่อยู่ของชาวต่างชาติที่เข้ามาพำนักในประเทศไทย ซึ่งมีความยุ่งยาก ซ้ำซ้อน และทำให้นักศึกษาต่างชาติต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบในหลายขั้นตอน ตั้งแต่การตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง การตรวจสอบจากฝ่ายปกครอง และการตรวจสอบจากฝ่ายความมั่นคง นอกจากนี้นักศึกษาต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังประสบปัญหาความยุ่งยากในเรื่องการขอวีซ่าเข้าประเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งดำเนินการแก้ไขกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่น และสนับสนุนให้เกิดการเดินทางเข้ามาศึกษาต่อสำหรับกลุ่มนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้าน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 จากผลการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาของไทยควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรเพื่อรองรับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมในเรื่องความสามารถในการถ่ายทอดด้วยภาษาอังกฤษของอาจารย์ผู้สอนสำหรับ

หลักสูตรนานาชาติ การเตรียมความพร้อมในเรื่องการสอนภาษาไทยให้กับ นักศึกษาต่างชาติของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรภาษาไทย การพัฒนา คุณภาพในด้านวิชาการระดับนานาชาติให้กับอาจารย์ผู้สอน การเตรียมความ พร้อมทางด้านภาษาให้แก่บุคลากรฝ่ายสนับสนุน และการสร้างความเข้าใจ ที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้านให้แก่ผู้บริหารและคณาจารย์

2.2 จากผลการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาของไทยควรมี การเตรียมความพร้อมในด้านงบประมาณเพื่อรองรับการจัดการศึกษาให้แก่ กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น จากงบประมาณที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปกติ รวมถึง การจัดสรรงบประมาณสำหรับเป็นทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษาจากกลุ่ม ประเทศเพื่อนบ้าน

2.3 จากผลการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาของไทยควรมี การเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่เพื่อรองรับการจัดการศึกษา ให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมในเรื่อง ห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย การมีห้องสมุดที่มี ทรัพยากรสำหรับการศึกษาค้นคว้าทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอย่าง เพียงพอ การมีหอพักสำหรับนักศึกษาต่างชาติของมหาวิทยาลัย และการจัด สภาพแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษาให้มีความสวยงาม

2.4 จากผลการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาของไทยควรมี การเตรียมความพร้อมในด้านกฎระเบียบต่างๆ เพื่อรองรับการจัดการศึกษา ให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมในเรื่อง การทำข้อตกลงทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และการปรับแก้ไขหลักเกณฑ์ในการรับนักศึกษาต่างชาติให้สามารถผ่อนปรน ได้ในบางเรื่อง

2.5 จากผลการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาของไทยควรมี การเตรียมความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อรองรับการจัด การศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วย การอำนวยความสะดวก

ในเรื่องการเดินทางเข้าประเทศให้แก่ักศึกษาต่างชาติ การมีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่เฉพาะที่ทำหน้าที่ในการดูแลนักศึกษาต่างชาติ การจัดเตรียมคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นคว้าของนักศึกษาไว้ให้เพียงพอ และการจัดระบบขนส่งที่สะดวกสบายและปลอดภัยไว้สำหรับให้บริการภายในสถาบันการศึกษาและระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชนภายนอก

2.6 จากผลการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาของไทยควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อรองรับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีทางเลือกหลากหลายสาขาวิชา การเตรียมความพร้อมในด้านหลักสูตรสำหรับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรภาษาไทยและหลักสูตรภาษาต่างประเทศ และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

คณะผู้วิจัย

1. นางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
หัวหน้าโครงการวิจัย
2. นางยุวดี ฐริโกไทย สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. นางภัสศรี ทิริประภา สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
4. รศ.ศรุตี สกุลรัตน์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา
5. ดร.โกวิท กระจ่าง วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
6. รศ.ดร.วรรณณี เตียวอิศเรศ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
7. นายกิจจุฑา ไกรवास วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
8. นายเอกลักษณ์ ณีตฤทธิ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
9. นางสาวอารยา ธนารักษ์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา